

## Høringssvar fra Ældrerådet - Effektiviseringstiltag og øvrige politiske prioriteringer for budget i balance

Ældrerådet behandlede på sit møde den 8. december 2022 punktet: "Effektiviseringstiltag og øvrige politiske prioriteringer for budget i balance" fra Voksen- og Plejeudvalgets dagsorden den 23. november 2022.

Forud for behandlingen i Voksen- og Plejeudvalget deltog Ældrerådet i et orienteringsmøde om punktet. Ældrerådet udarbejdede et kort høringssvar på den baggrund, men ønsker at udarbejde et udvidet høringssvar til behandlingen i Kommunalbestyrelsen den 13. december 2022.

Ældrerådet finder det meget problematisk, at der ikke har været en egentlig høringsproces forud for behandlingen af punktet, da beslutningerne har store konsekvenser både for borgere og medarbejdere.


Ældrerådet vil her gøre det helt klart, at rådet forventer - også fremover - at modtage tilbud om høringssvar på alle emner, der vedrører de ældre.

Ældrerådet henviser her til § 30 stk. 3 i Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvor der står: *"Kommunalbestyrelsen skal i samarbejde med ældrerådet fastlægge de nærmere rammer for rådets virke, herunder aftale nærmere om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres. Såfremt der ikke kan opnås enighed om, hvordan og i hvilket omfang ældrerådet skal høres, skal kommunalbestyrelsen høre ældrerådet om alle forslag, der vedrører de ældre."*

Desuden henviser Ældrerådet til sine vedtægter, som blev godkendt i KB den 23. august 2022. Her står: I §8 Stk. 4: Denne høring skal ske i god tid, inden der træffes beslutning. Høringsperioden er sædvanligvis mindst tre uger. I hastesager aftales særlig høringsprocedure mellem borgmester/udvalgsformand og ældrerådets formand. Ældrerådets udtalelse skal følge med sagsfremstillingen og indstillingen som påtegning eller særskilt bilag.

Efter besparelserne, der blev foretaget i september 2022, blev Ældrerådet den 18. november 2022 foreholdt nye besparelser med meget kort høringsfrist. Dagsordenen udkom fredag den 18. november 2022. Orienteringsmødet blev afholdt den 22. november 2022 og frist for høringssvar var den 23. november 2022 kl. 9.00.

**Besparelsen på rengøring i plejeboliger fra hver 2. til hver 3. uge** er i lighed med besparelsen på nedsat rengøring til hjemmeboende et dårligt valg, idet det er meget plejekrævende borgere, der bor



på plejecentrene, hvor det må formodes, at rengøring kræves oftere. Det betyder, at der bliver sparet på en ydelse, som medarbejderne alligevel skal foretage.

Netop under rengøring, er der stor mulighed for, at personalet arbejder med en rehabiliterende tilgang, hvilket vil kunne højne funktionsniveauet for disse dårlige borgere.

For mange af disse borgere vil et højt rengøringsniveau have stor betydning både sundhedsmæssigt og for at højne velvære og forebygge ensomhed.

**Besparelsen på klippekort på plejehjemmene** er en stor nedjustering af livskvaliteten for beboerne, der i forvejen er ensomme og ressourcetsvage.

Ved at skære ned på disse, fratager man de ældre det selvstændige valg de nu har mulighed for at foretage i det daglige, hvilket vil give en dårligere dagligdag for den enkelte.

Såfremt besparelsen foretages opfordrer Ældrerådet til, at kommunen vil arbejde aktivt på at skaffe flere frivillige besøgsvenner, som vil kunne hjælpe borgerne med de opgaver som borgerne ikke kan få hjælp til ved nedskæring i klippekort.


Ældrerådet henviser til Norddjurs Kommunes ældrepolitik: *"Fællesskaber har stor betydning for livskvalitet og kan virke forebyggende i forhold til ensomhed, fysisk og psykisk sygdom. Udgangspunktet er, at alle ønsker at bruge deres ressourcer til glæde for sig selv og deres omgivelser. Derfor har vi i Norddjurs Kommune et særligt fokus på fællesskab og samarbejde. Som ældre skal man opleve, at man er værdifuld - uanset om man tilbyder sin hjælp til andre, eller om man modtager den. Derfor vil vi i Norddjurs Kommune skabe rammerne for, at alle borgere har mulighed for at bringe deres ressourcer i spil og være noget for andre – uanset i hvilken grad, man kan bidrage."*

**Lån af mikroovn bortfalder:** Det vil medføre, at der bliver købt mange forskellige ovne, som det vil tage personalet lang tid at kende. Tid som vil gå fra plejen. Det vil derudover afholde nogle borgere fra at modtage færdig mad. Desuden er besparelsen af meget lille omfang.

Fra embedsværket er det oplyst, at de fleste hjem har en mikrobølgeovn. Dette er Ældrerådet dog ikke enig i. Mange ældre har ikke en mikrobølgeovn og har ikke økonomiske ressourcer - eller interesse i - at anskaffe denne. Dette vil skabe stor ulighed i, hvem der kan modtage mad fra de kommunale tilbud. Samtidigt vil Ældrerådet gøre opmærksomhed på, at de borgere, som får tilbudt at få leveret mad fra kommunen, er de svageste borgere, som sundhedsmæssigt har behov for dette.

Ældrerådet fastholder, at det vil kræve mere personaletid hos den enkelte borger, da der er stor forskel på mikroovne og dette kan blive tidskrævende.

Såfremt besparelsen gennemføres, anbefaler Ældrerådet, at man fortsat kan tilbyde lån af mikrobølgeovne til borgere, som ikke vil/ kan anskaffe en selv, men har behov for at være i den kommunale ordning. Der kan evt. laves visitation på, at borgeren har behov for mikrobølgeovnen, da hjemmeplejen ikke må varme mad på anden vis.



Med hensyn til **flere digitale løsninger på Sundheds- og Omsorgsområdet** mener Ældrerådet, at det kan være en god ide, men ikke kun med henblik på besparelser.

En øget digitalisering som foreslået af embedsværket, vil netop ekskludere mange ældre i at give deres mening til kende, og reducere deres deltagelse og involvering. Dette kan aldrig være meningen i et demokratisk samfund.

Bl.a. har Ældrerådet påtalt, at det er kritisabelt, at +82 årlige skal svare på den elektroniske indbydelse til forebyggende hjemmebesøg. Hvis de ikke svarer, får de ikke besøg.

Ældrerådet anbefaler i stedet, at man starter i det små med brug af hjemmeskærme, hvor borgeren skal trykke på en grøn knap for opkald og en rød knap for afslut. Ældrerådet henviser til Viborg Kommune, hvor man har opstillet skærme i 296 hjem, og bruger dem til at skabe tryghed, minde om medicin osv. Ældrerådet har forespurgt mange ældre mennesker, og der er overvejende positive tilbagemeldinger.

**Samling af madproduktion:** Ældrerådet anbefaler, at kommunen får en beregning omkring den varme mad på centrene.

For år tilbage fik de enkelte centre maden fra Djursmad, men dette blev ændret, da madlavningen skulle tæt på borgerne i de enkelte afdelinger.

Dette er, grundet besparelser, ændret, så maden nu laves i de store køkkener på centrene, langt væk fra borgerne. Nu har borgerne ikke længere duften af mad i afdelingerne.

Da maden blev leveret fra Djursmad, blev maden varmet op i den enkelte afdeling, og duften af mad kunne brede sig.


Kunne det evt. være billigere for kommunen at få maden leveret igen?

**Reduktion af midler til kompetenceudvikling:** Kompetenceudvikling er vigtig i forbindelse med fastholdelse og rekruttering, som skaber det gode arbejdsmiljø.

Ældrerådet fastholder, at kompetenceudvikling er vigtig, for at kunne fastholde og rekruttere nyt personale, og skabe et godt arbejdsmiljø.

Der skal også fortsat benyttes midler, for at få personalet opkvalificeret til at arbejde rehabiliterende. Ældrerådet henviser til Norddjurs Kommunes værdighedspolitik: *"Opfattelsen af livskvalitet og af hvad, der udgør det gode liv, er forskellig fra person til person. Norddjurs Kommune hjælper til, at ældre borgere bevarer evnen til at nyde alt det, som livet har at byde på. Livskvalitet skabes og bevares, når man stadig kan se en mening med livet, træffe valg og være noget for og sammen med andre" ... "Gennem rehabilitering og genoptræning bliver den ældre mest muligt selvhjulpne. Norddjurs Kommune vil tage afsæt i dialogen med borgeren, når der skal sættes mål for rehabiliteringen."*

Samtidigt påbegyndes arbejdet med mindre teams i 2023, hvilket også vil betyde, at der skal ske en opkvalificering for, at dette kan lykkes.



Der vil også være behov for ressourcer til kompetenceudvikling når dokumentationen skal nedskaleres.

Ved **reduktion af eksterne vikarer** må det indebære, at der oprettes interne vikarbureauer både i hjemmepleje og plejecentre.

Det må være muligt at opnå en besparelse ved at give de medarbejderne, der påtager sig vikartimer en ekstra fortjeneste. Udgiften bliver højere end en almindelig timeløn men billigere end et eksternt vikarbureau.

Kommunen kunne desuden overveje et fastholdelsestillæg til det faste personale efter, at de har været ansat nogle år.

**Midlertidig pause for visitering af ledige plejeboliger:** Det lyder til at være en rigtig god ide, men i praksis mener Ældrerådet ikke, at det er til at gennemføre, i hvert fald ikke med en besparelse på 2 mio. kr. Borgere kan jo ikke flyttes, så det er udelukkende boliger efter afdøde borgere.

Da plejehjemsboliger bliver lejet af den enkelte borger, vil det kunne tage år, før en afdeling bliver tom.

På Violskrænter er der nu 2 lejligheder beboet på én afdeling. Man kunne evt. tilbyde disse borgere at få en anden lejlighed, uden det skal være en udgift for den enkelte. Dette bør desuden gælde for alle flytninger internt mellem plejecentre. Det er en stor belastning for det personale, som skal passe disse borgere sammen med en anden afdeling og uendeligt utrygt for de borgere, som bor i lejlighederne i en ellers tom afdeling.

**Mulige besparelsesforslag:** Ældrerådet vil gerne her præcisere, hvilke besparelsesforslag rådet flere gange er fremkommet med både i hørings svar og på dialogmøder med Voksen- og Plejeudvalget:

- Internt vikarbureau, som beskrevet herover.
- Forebyggelse: Find en frivillig instruktør fra DGI, som vil påtage sig at oplære ældre udeboende i at træne og bruge maskiner på plejecentrenes træningscentre. Der er stor efterspørgsel på at benytte maskinerne, men på grund af manglende instruktører har det stået stille alt for længe.
- Brug af mere digitalisering, som beskrevet herover.
- Forsøge at reducere unødvendig dokumentation, som er besluttet af kommunen.

***På ældrerådets vegne  
Gitte Eilersen, Formand  
Ældrerådet i Norddjurs Kommune***

Grenaa, den 6. december 2022

Norrdjurs Kommune  
Voksen- og plejeudvalget

**Bemærkninger fra pårønderådet ved Skovstjernen/Ålunden til "Effektiviseringstiltag og øvrige politiske prioriteringer for budget i balance"**

*Ad 14 - Feriepulje til beboere i botilbud reduceres med 40 pct.*

Borgere uden handicap kan på trods af dårlig økonomi selv tage på en primitiv og billig ferie for at få et tiltrængt afbræk i hverdagen. Den mulighed har borgerne på et bosted ikke. De er afhængige af at få en hjælper med sig, og en stor del af dem har brug for at komme et sted med gode faciliteter for handikappede. Da de i hverdagen ikke har mulighed for at komme af sted, er det at komme på ferie noget, der virkelig bliver set frem til. Af hensyn til den mentale sundhed fraråder vi, at der skæres i feriepuljen.

*Ad 20- Færre midler til uddannelse og kompetenceudvikling hos udførerenhederne*

Vi er enige i, at den skarpe prioritering af midlerne vil få negativ indflydelse på mulighederne for fastholdelse og rekruttering, herunder oplevelsen af et attraktivt og udviklende arbejdsmiljø. Af hensyn til borgernes tryghed og trivsel er det yderst vigtigt med stabilitet i medarbejderstaben.

På vegne af pårønderådet,  
Anni Schmidt.

# Kommentar til effektiviseringsforslag på socialområdet for 2023 og fremad.

Det der er vigtigt for mig i motivationen for at reagere på de foreslåede reduktioner i budget for 2023 og efterfølgende år er at det er en ren administrativ øvelse uden stillingtagen til forslagernes virkning i den virkelighed de rammer ind i. De instrumentaliserer og fremmedgør en verden der, der er fyldt med sårbarhed og dilemmaer i alle dagens timer. Det er en hverdag hvor der for dem der er der er store følelser på spil hele tiden og hvor små problemer ikke eksisterer og hvor rammer så tynde som spindelvæv knækker når støtten forsvinder. Der er desværre ingen rationalitet psykiske handicap!

---

## Effektiviseringer for mennesker i botilbud

Ad 14. Feriepuljen til beboere i botilbud reduceres med 40 pct.

Det foreslås, at feriepuljen til beboere i botilbud på Socialområdet reduceres med 40 pct. Dette vil resultere i en helårlig besparelse på ca. 0,786 mio. kr.

Reduktionen kan udmøntes som en 40 pct. nedsættelse af feriedage i kvalitetsstandard – dvs. en reduktion fra 5 feriedage til 3 feriedage (i øvrigt lig med serviceniveauet i Syddjurs Kommune). De resterende 3 feriedage kan evt. afvikles som enkelte dage helt afhængigt af borgers behov og formåen.

Ferieaktiviteter er for mennesker med handicap ligeså vigtige som for mennesker i et almindeligt liv. De foretager sig nogenlunde de samme ting og får oplevelser, mange gange i fællesskab, udenfor deres almindelige hverdag. De har bare det problem at de ikke kan gøre det alene, men har brug for støtte og for rigtig mange er det socialpædagogisk støtte. Det er ikke kun selve ferien, der er vigtig, men også den fælles referenceramme, man har sammen bagefter og kontakter, der pludselig er blevet mulige.

Ferietiden for mennesker i botilbud har altid været et af årets lyse højdepunkter og jeg vil stærkt opfordre til at man bevarer det minimum i det omfang, det har i dag.

Ad 16. Optimering af vagtplanlægning på Socialområdet

Det foreslås, at der ved optimering af vagtplanlægningen på Socialområdet kan realiseres en helårlig besparelse på 0,500 mio. kr. i 2023 og overslagsårene. Forvaltningen vurderer, at der er et besparelspotentiale i at optimere vagtplanlægningen på botilbud med døgn dækning og i bofællesskaber. Dette gøres via en bedre planlægning af vagtrul, som implementeres i løbet af 2023.

Indholdet af dette effektiviseringsforslag er lidt kryptisk formuleret, men den korte version i min optik er at man ikke kan spare penge uden at reducere tilstedeværelse af personale. Da man allerede her har flyttet rundt på tilstedeværelsen flere gange for at have personale til stede når beboerne er til stede i vågen tilstand, så betyder det her tiltag uden tvivl at man nu begynder at reducere i den virkelige kvalitetstid. Det hæver helt klart alarmtilstanden hos borgerne og dermed også problematikkerne for den mentale sundhed. Som pårørende mærker man hurtigt, når støttemuligheden forsvinder og man har ulykkelige pårørende i telefonen oftest uden mulighed for at hjælpe dem. Det er jo så den hverdag vi nu alle må se ind i for at honorere kommunens ambition og prioritering.

Med venlig hilsen

Pårørende til et menneske i botilbud.

Jørgen Deichgræber

Til  
Velfærdssekretariatet

Djursland, den 6. december 2022

**Bemærkninger til dagsordenen til kommunalbestyrelsesmødet den 13. december 2022**

Voksen handicapområdet i Norddjurs Kommune er igen ramt af voldsomme besparelser.

Det vil ramme borgerne på vores bosteder meget hårdt.

Mest alvorligt er

-at pulje til udvidelse af normering og ledsagelse er sløftet og at puljen til ferieafvikling er reduceret.

-at puljen til §81 ledsagelse er fjernet.

Især omkring individuel ledsagelse er disse besparelser en katastrofe for ca. 100 udviklingshæmmede, der nu er afskåret for sociale relationer og fra deltagelse i det kulturelle liv. Dette er på kant af serviceloven.

Og nu igen har borgerne ikke mulighed for individuel ferie, men må sige ja eller nej til gruppeferie.

§81 og §85 borgere henvises til at søge ledsagelse, men i realiteten er det ikke muligt for bostederne at godkende disse ansøgninger, da bostedet selv skal bestille og udføre ledsagelsen for egne midler.

Disse borgere vil som konsekvens heraf være bundet til bostedet rent fysisk. Det skønnes at påvirke deres udvikling i negativ grad og medføre stagnation, isolation, ensomhed og kan medføre handling i afmagt og udadvendt adfærd.

Normeringen på bostederne er stadig på et niveau, der ligger meget lavt. Bostederne har ikke en reel mulighed for at tilgodese borgernes individuelle behov, og bostederne har stadig stor personalegennemstrømning og mange vikarer, der kan gøre hverdagen uforudsigelig og utryk for borgerne.

Med venlig hilsen

Heidi Vølcker  
Formand, Lev Djursland

mail: [heidi@djh.dk](mailto:heidi@djh.dk), tlf.: 26707540

**Vedr. Muligheden for at afgive bemærkninger til spareforslag VPU Socialområdet:**

**Fra pårørenderådet i Område Ørum.**

Vi vil gerne udtrykke vores bekymring for borgere, personale og ledelse i forbindelse med de annoncerede besparelser.

Vi gør opmærksom på konsekvenser ved udadreagerende borgere, som kan forstærkes. Ligeledes udtaler vi også en bekymring for de stille borgere, der ikke råber på opmærksomhed. Det er vigtigt, at borgernes helbred og sundhedstilstand stadig kan være i fokus, selvom man er nødt til at spare.

Vi er ligeledes bekymret for, at der skæres ned på feriepuljen, det kan medføre sygdom og passivitet - i forhold til ikke at kunne få det nødvendige afbræk i hverdagen.

Vi ønsker, at påpege vigtigheden af vilkår, der gør det muligt at kunne fastholdelse kendt personale.

Lige så vel som vigtigheden af rekruttering af engageret personale, der har valgt netop dette arbejde i Socialområdet.

Vi kan ikke understrege nok, at det fortsat er vigtigt at have økonomiske vilkår for at kunne prioritere kompetenceudvikling for personale og ledelse, da alt det gode og velfungerende også kan tabes på gulvet.

**Besparelse kan også hindre ambitioner om udvikling af området.**

**Vi ønsker at tale Socialområdet op, og at der er rammer for udvikling.**

På vegne af pårørenderådet i Ørum

Karin Frederiksen, formand.



Vedr. Muligheden for at afgive bemærkninger til spareforslag VPU Socialområdet:

Bemærkninger fra Område Ørum`s personale repræsentanter i LMU

Først vil vi gerne foreslå, at der næste gang besparelser evt. måtte komme på tale, anvendes en formel og varslet høringsperiode. Det har mange omkostninger - både økonomisk og arbejdsmiljømæssigt - med korte varsler at skulle forsøge at træde sammen. Det er særligt svært når man har skiftende arbejdstider og også skal overholde gældende varslingsregler mv. Vi ønsker bedre tid både til forslag og til høringer, hvilket også kan være med til at optimere arbejdsplanlægningen.

Generelt er det vigtigt, at der er en åbenhed omkring, hvad besparelserne betyder af forringelser af serviceniveau.

- En nedsættelse af feriepulje på 20 % - det fordrer, at kvalitetsstandarten også ændres tilsvarende, da det er et vigtigt styringsredskab særligt når der er ændringer.
- Optimering af arbejdsplanlægningen - fordrer kreativitet og et stærkt kendskab til regler og muligheder. Ligeledes er det nødvendigt med et stærkt træk på tværs af tilbuddene, samt uddannelse og kompetenceudvikling for at en gevinst evt. kan hentes i arbejdsplanlægningen. Netop også derfor undrer det os, at udviklingspuljemidler og kompetencemidler skæres ned.
- Restanvendelse af udviklingsmidler på Socialområdet. Den nylige undersøgelse fra Komponent af Socialområdet påpegede behovet for udvikling, derfor var ressourcer hertil afsat og velkomne. Det udfordrer, når udviklingsmidler således forsvinder igen.

På vegne af medarbejdersiden i lokalt MED Område Ørum

Helle Bendix, Nijazi Krasniqi, Kim Lanzky og Nikolaj Stefansen.

Hermed sender vi lige de bemærkninger, som vi har i forhold til det fremsendte fra VPU.

Det er ikke helt så fyldestgørende, som vi kunne ønske os, idet vi ikke har været opmærksomme på deadline i går.

Vi har bemærkninger til følgende:

1: Det vil være fint med initiativer i forhold til gruppebaseret bostøtte, men det er vigtigt at dette ikke står alene og at der altid skal foretages en individuel og konkret vurdering af den enkeltes borgers behov.

2: Vi synes generelt, at det er uheldigt at flere af de besparelser, der peges på, er de forebyggende indsatser. Eksempelvis socialsygeplejersken, som netop kunne være relevant i forhold til det mere opsøgende arbejde og dermed bidrage til en hurtig og tidlig indsats. Samtidig kan en socialsygeplejerske være med til at underbygge samarbejdet mellem socialområdet og sundhed og omsorg – som flere af vores komplicerede borgere kalder på.

3: Vi synes det er helt urimeligt, at man stiller forslag op omkring nednormering af administrativt personale ved barsel, da dette ikke fremmer fastholdelse af medarbejder. Der er i forvejen udfordringer med rekruttering og fastholdelse. Derudover rekrutteres flere nyuddannede, som har en større sandsynlighed for barsel. Det kan også påvirke arbejdsmiljøet, da det kan være svært at komme og oplyse, at man rent faktisk venter sig - særligt hvis man ikke er den første i en afdeling. Det vil også kunne lægge et større pres på de eksisterende medarbejdere.

4: Vi synes generelt, det er urimeligt med yderligere reduktion af feriepuljerne for borgere på botilbud – de har holdt for før ved tidligere besparelse samtidig kan dette medføre en øget efterspørgsel på servicelovens ydelser jf. §§ 85 og 97.

5: Vi ser det meget sårbart, at man lukker det eneste u-visitede tilbud ned i Vest, da dette tilbud rummer nogle af de mest sårbare og ensomme borgere i dette område.

6: Ved at sparre på tilbud til de pårørende, kan der forventes øget kontakt til forvaltningens medarbejdere, da de pårørende har brug for støtte og opmærksomhed ind i de målgrupper vi sidder med. Samtidig har pårørende cafeen mange års erfaring i at vejlede de pårørende.

7: Ved at sparre på mulighederne for efteruddannelse til medarbejdere risikeres det, at man ikke kan arbejde målrettet med de ændringer, der sker lovgivningsmæssigt eks. I forhold til hjemtagelse af borgere fra forsorgshjem – her sker der markant ændring af refusionsreglerne.

Hvis der er noget, der ønskes uddybet, står vi selvfølgelig til rådighed for dette.

På vegne af myndighedsafdelingen – voksen.